

หลักสูตรบริการวิชาการ สำนักวิชาการ วิทยาเขตขอนแก่น
การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรฝึกอบรมการเทศน์หล่ามหาชาติอีสาน สำหรับเทศน์ในบุญเดือน ๔
ข้อมูลทั่วไป	
คำอธิบายหลักสูตร	หลักสูตรฝึกอบรมการเทศน์หล่ามหาชาติอีสาน มุ่งพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านการเทศน์มหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ ตามแบบแผนประเพณีบุญผะเหวด (บุญเดือน ๔) ในฮีตสิบสองของชาวอีสาน โดยเน้นการฝึกทำนองเทศน์แบบอีสานดั้งเดิม ได้แก่ ทำนองกาเต้นก้อน ทำนองช้างเทียมแม่ และทำนองลมพัดพร้าว รวมถึงการฝึกเทคนิคการใช้เสียงสูง-ต่ำ การแสดงอารมณ์ตามบทชาดก และการดำเนินพิธีกรรมในงานบุญผะเหวด เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถเทศน์มหาชาติได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมอีสาน
ผู้รับผิดชอบ	สำนักวิชาการ วิทยาเขตขอนแก่น
กลุ่มเป้าหมาย/คุณสมบัติผู้เข้าอบรม	๑. พระสงฆ์และสามเณรที่มีความสนใจในการเทศน์มหาชาติและต้องการพัฒนาทักษะการเทศน์แบบอีสาน ๒. พิธีกร มรรคทายก และผู้ดำเนินพิธีกรรมในงานบุญผะเหวด ๓. ผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการศึกษาและสืบสานประเพณีบุญผะเหวดและการเทศน์มหาชาติอีสาน
จำนวนที่เปิดรับเข้าอบรม	๕๐ คน
ติดต่อสอบถามรายละเอียด	สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โทร. ๐๔๓-๒๘๓-๕๔๖
ข้อมูลหลักสูตร	
หลักการและเหตุผล	บุญผะเหวดหรือบุญเดือน ๔ เป็นงานบุญสำคัญที่สุดในฮีตสิบสองของชาวอีสาน มีหัวใจสำคัญอยู่ที่การเทศน์มหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ ๑,๐๐๐ พระคาถา ให้จบภายในวันเดียว ตามคติความเชื่อจากพระมาลัยสูตรที่ว่าผู้ฟังเทศน์จบครบ ๑๓ กัณฑ์จะได้เกิดร่วมยุคพระศรีอริยเมตไตรย การเทศน์มหาชาติแบบอีสานมีทำนองเฉพาะถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ ทำนองกาเต้นก้อน ทำนองช้างเทียมแม่ และทำนองลมพัดพร้าว ซึ่งต้องได้รับการฝึกฝนจากครูบาผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการเฉพาะ ปัจจุบันพระนักเทศน์ที่มีความชำนาญในทำนองดั้งเดิมมีจำนวนลดลง ประกอบกับคนรุ่นใหม่ขาดความเข้าใจในภาษาอีสาน-บาลีที่ใช้ในกลอนเทศน์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อสืบสานและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเทศน์มหาชาติอีสานให้แก่พระสงฆ์รุ่นใหม่และผู้สนใจ อันจะเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอีสานให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์	๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของมหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระเวสสันดรชาดก ๒. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถเทศน์มหาชาติด้วยทำนองอีสานดั้งเดิมได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ๓. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในพิธีกรรมและขั้นตอนการจัดงานบุญผะเหวดตามประเพณีอีสานสอง
--------------	--

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	เนื้อหาการฝึกอบรมประกอบด้วย: ๑. ความรู้พื้นฐานเรื่องมหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ และบุญผะเหวดในอีสานสอง (๑ ชั่วโมง) - ความเป็นมาและความสำคัญของบุญผะเหวด - โครงสร้างและเนื้อหา ๑๓ กัณฑ์ของมหาเวสสันดรชาดก - หลักธรรมและคุณค่าทางพระพุทธศาสนาจากพระเวสสันดรชาดก ๒. ทำนองและเทคนิคการเทศน์มหาชาติแบบอีสาน (๓ ชั่วโมง) - ทำนองเดิน/ทำนองอ่านหนังสือ และทำนองแหล่/เทศน์เสียง - ทำนองดั้งเดิม ๓ ทำนอง: กาเดินก้อน ช้างเทียมแม่ ลมพัดพร้าว - เทคนิคการใช้เสียงและการหายใจในการเทศน์ - การฝึกปฏิบัติเทศน์กัณฑ์มัทรีและกัณฑ์ชูชก ๓. พิธีกรรมและขั้นตอนการจัดงานบุญผะเหวด (๑ ชั่วโมง) - พิธีแห่พระอุปคุต พิธีแห่ผ้าผะเหวด พิธีแห่ข้าวพันก้อน - การรับกัณฑ์จอบและกัณฑ์หลอน - บทบาทของพิธีกรและมรรคทายกในงานบุญผะเหวด ๔. การสาธิตและฝึกปฏิบัติการเทศน์ (๑ ชั่วโมง) - การสาธิตการเทศน์มหาชาติโดยพระนักเทศน์ผู้ทรงคุณวุฒิ - การฝึกปฏิบัติและรับคำแนะนำจากวิทยากร
ระยะเวลาการอบรม	หลักสูตร 1 วัน ใช้เวลาฝึกอบรมจำนวน 7 ชั่วโมง
รูปแบบและวิธีการอบรม	เน้นการลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรม (Workshop) การสะท้อนคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด และปฏิบัติได้จริงด้วยตนเอง การสาธิตทำนองเทศน์โดยพระนักเทศน์ครูบาผู้ทรงคุณวุฒิ และการฝึกปฏิบัติการเทศน์พร้อมรับคำแนะนำเฉพาะบุคคล
เกณฑ์การผ่านการอบรม	เข้ารับการฝึกอบรมตามระยะเวลาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
ผลลัพธ์ที่จะได้รับการอบรม	๑. ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของมหาเวสสันดรชาดก ๑๓ กัณฑ์ และสามารถอธิบายหลักธรรมที่ปรากฏในแต่ละกัณฑ์ได้ ๒. ผู้เข้าอบรมสามารถเทศน์มหาชาติด้วยทำนองอีสานดั้งเดิมได้อย่างน้อย ๑ ทำนอง ๓. ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในพิธีกรรมและขั้นตอนการจัดงานบุญผะเหวดตามประเพณีอีสานสอง

	๔. ผู้เข้าอบรมสามารถทำหน้าที่เป็นพิธีกรหรือผู้ช่วยดำเนินพิธีในงานบุญพะเหวดได้ ๕. ผู้เข้าอบรมตระหนักในคุณค่าของประเพณีบุญพะเหวดและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สืบสานมรดกทางวัฒนธรรมอีสาน
วิทยากร	๑. พระนักเทศน์พะเหวดผู้ทรงคุณวุฒิในภาคอีสาน ๒. คณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น